

WagnerVrienden VZW

Elisabethlaan 278

8400 OOSTENDE

info@wagnervrienden.be

www.wagnervrienden.be

www.facebook.com/
wagnervrienden

Ondernemingsnummer:
0846.548.989

Rekeningnummer:
BE28 3631 0687 2620
BIC : BBRUBEBB

In dit nummer:

Komende activiteiten p.2

De WagnerVrienden
raden aan... p.5

De WagnerVrienden
waren er ook... p.12

Colofon p.20

WagnerNieuws

Nummer 1

September-oktober 2012

Voorwoord door de voorzitter

Beste Wagnervrienden

Met deze nieuwsbrief en de vergadering van 22 september start ons eerste echte werkjaar. Het zal een jaar worden van tasten en zoeken, maar we zijn ervan overtuigd dat we er met de steun en inzet van allen iets moois kunnen van maken. We zijn een vereniging voor de leden. Dit hebben we op onze stichtingsvergadering duidelijk gemaakt. Wij hopen dit in het jaar 2012-2013 waar te kunnen maken.

Wij zullen er een traditie van maken om in de eerste vergadering van het nieuwe

seizoen de producties van Bayreuth te bespreken. Iedereen zal de gelegenheid hebben om zijn (on)genoegen te luchten. Verder inviteren wij een zanger die al jarenlang in Bayreuth optreedt, Willem Van der Heyden.

Het jaar 2013 staat voor de deur. In dit Wagnerjaar bieden operahuizen in het binnen- en buitenland Wagnerproducties aan. Dicht bij ons speelt de Vlaamse Opera *Parsifal*. Het zal misschien de gelegenheid zijn om in de marge van deze productie in contact te komen met een of

meerdere buitenlandse verenigingen.

Onze vereniging komt op voor de verspreiding van de kunst van Wagner. Zo staat het in de statuten. Wij hopen dan ook dat iedereen een inspanning zal leveren om nieuwe en vooral jonge mensen aan te trekken.

Bernard Huyvaert

Datum volgende activiteit: 22 september - Gent:

- Lezing *Wagner en de Wanderschaft* door Bernard Huyvaert (Brasserie Het Volk)
- Discussie: Bayreuther Festspiele 2012 (Brasserie Het Volk)
- Lunch (Brasserie Het Volk)
- Wagnerfragmenten gezongen door Willem Van der Heyden (Huis van Alijn)

> Meer info op blz. 2

Komende activiteiten

De vzw WagnerVrienden organiseert op regelmatige basis speciale activiteiten voor zijn leden: lezingen, ontmoetingen, uitstappen, ... Tijdens het seizoen 2012-2013 besteden we speciale aandacht aan *Parsifal* naar aanleiding van de nieuwe productie in de Vlaamse Opera.

Openingsactiviteit : lezing + ontmoeting met Willem Van der Heyden | 22/09/12 | Het Volk & Het Huis van Alijn (Gent)

Om het seizoen te openen, kunnen we u een gevarieerde activiteit voorstellen. Vooreerst zal Bernard Huyvaert het thema van "Wagner en de Wanderschaft" ontwikkelen in een boeiende lezing. Vervolgens zullen we u de kans geven om ervaringen te delen en te discussiëren over de voorbije editie van de Bayreuther Festspiele — die u misschien live of via ARTE kon volgen — in aanwezigheid van twee artiesten. Na het middagmaal verzorgd door Brasserie Het Volk, gaan we naar het Huis van Alijn voor een exclusief concert. Speciaal voor de WagnerVrienden zal de jonge Vlaamse tenor Willem Van der Heyden fragmenten zingen uit de opera's van Wagner, begeleid aan de piano door Andrew Wise.

Programma:

- 10u00 – 10u45 Lezing door Bernard Huyvaert: *Wagner en de Wanderschaft* (**Het Volk**)
- 11u00 – 12u00 Gesprek met Willem Van der Heyden en Andrew Wise rond de Bayreuther Festspiele 2012 (**Het Volk**)
- 12u00 – 14u00 Maaltijd in buffetvorm (**Het Volk**)
- 14u30 – 15u30 Willem Van der Heyden zingt fragmenten uit de opera's van Wagner (**Huis van Alijn**)

Biografie Willem Van der Heyden (Tenor)

Willem Van der Heyden werd in Gent geboren en studeerde muziek aan de Academie van Wetteren. Hij sloot zijn studies in het Conservatorium van Luik af. In januari 2011 zong hij mee als eerste Graalridder in Parsifal in de Brusselse Muntchouwburg. Tevens studeerde hij op vraag van de Munt de titelpartij in en verving zo ook Andrew Richards. Verder zong hij reeds in Toulon en Bordeaux. In 2011 was hij ook in de Vlaamse Opera te horen als Stimme des Jünglings in Die Frau ohne Schatten. Sinds 2010 is hij onze nationale trots in Bayreuth, waar hij meezingt in Parsifal en Lohengrin. Binnenkort maakt hij zijn debuut als Siegmund in Parma onder leiding van Kazushi Ono.

Exclusief
concert met
jonge tenor
voor de
WagnerVrienden

Willem Van der Heyden

Biografie Andrew Wise (Piano)

De van oorsprong Britse pianist, dirigent en componist Andrew Wise woont sinds 1994 in Gent. Hij studeerde muziekwetenschap in Cambridge en directie en piano aan de Royal Academy of Music in Londen. Hij volgde masterclasses bij John Carewe, Lucas Vis en Helmuth Rilling. Op dit moment is hij docent aan het Conservatorium van Antwerpen en pianist van de celloklas van Justus Grimm. Met ingang van oktober 2011 is hij dirigent geworden van de Nederlandse Händelvereniging. Andrew Wise is sinds enkele jaren ook als componist bezig.

Meer info: www.wisenose.net

Andrew Wise

Praktische info:

>Wanneer: Zaterdag 22 september vanaf 10u

>Waar:

Lezing + Discussie + Maaltijd	Concert Willem Van der Heyden
Brasserie Het Volk	Het Huis van Alijn
Poel 7	Kraanlei 65
9000 GENT	9000 GENT
http://sites.resto.com/brasseriehetvolk/	(op 600 meter van Het Volk)

Het Huis van Alijn

>Transport: U kunt uw wagen parkeren in de garages "Ramen" of "Sint-Michiels".

Met het openbaar vervoer neemt u Tram 1 tot aan de halte "Cataloniëstraat/Korenmarkt". Dan is het nog ongeveer 300 meter te voet via de Sint-Michielsbrug.

>Prijs lezing & concert: gratis voor leden, niet-leden betalen € 5

>Prijs maaltijd: € 15 (voorgerecht, hoofdgerecht en dessert, excl. dranken)

>Inschrijvingen: Gelieve uw deelname aan de maaltijd te bevestigen voor 18 september via een mail aan info@wagnervrienden.be.

Uitstappen naar de Nederlandse Opera

Dit seizoen zouden we met de Wagner-Vrienden graag twee keer naar de Nederlandse Opera gaan voor twee topproducties: *Guillaume Tell* en *Die Walküre*. De keuze voor *Die Walküre* is evident want de encenering van Pierre Audi wordt sinds de eerste uitvoering in 2004 overal geprezen. Met *Guillaume Tell* verlaten we weliswaar even Wagner, maar deze opera

van Rossini is prachtig en wordt zelden uitgevoerd. Daarenboven zal niemand minder dan ons erelid, maestro Paolo Carignani, deze nieuwe productie dirigeren.

Opdat wij zouden weten hoeveel leden wensen mee te gaan en opdat u zeker zou zijn van uw plaats, geven we u de mogelijkheid om zich voor in te schrijven.

© De Nederlandse Opera

Praktische info:

>**Data:** *Guillaume Tell*: 03/02/2013—13u30

Die Walküre: 28/04/2013—13u30

>**Transport:** De bus vertrekt telkens uit Gent (parking Station Dampoort) om 8u30 en stopt ook te Antwerpen (Sint-Erasmusziekenhuis Borgerhout) om 9u15. Op de bus wordt een inleiding voorzien.

>**Prijs:** ca. € 145 (bus + inleiding + operaticket cat. 2)

>**Inschrijvingen:** Stuur voor 30 september een e-mail naar info@wagnervrienden.be of spreek ons aan op de activiteit van 22 september.

© De Nederlandse Opera

Cast Guillaume Tell:

muzikale leiding: Paolo Carignani
regie: Pierre Audi
decor: George Tsypin
kostuums: Andrea Schmidt-Futterer
licht: Jean Kalman
choreografie: Kim Brandstrup
dramaturgie: Klaus Bertisch

Guillaume Tell: Nicola Alaimo
Arnold Melcthal: John Osborn
Walter Furst: Marco Spotti
Melcthal: Patrick Bolleire
Jemmy: Eugénie Warnier
Gesler: Christian Van Horn
Rodolphe: Vincent Ordonneau
Ruodi: Mikeldi Atxalandabaso
Leuthold: Roberto Accurso
Mathilde: Marina Rebeka
Hedwige: Helena Rasker
Chasseur: Harry Teeuwen

Cast Die Walküre:

muzikale leiding: Hartmut Haenchen
regie: Pierre Audi
decor: George Tsypin
kostuums: Eiko Ishioka
licht: Wolfgang Göbbel
dramaturgie: Klaus Bertisch

Siegmond: Christopher Ventris
Hunding: Günther Groissböck
Wotan: Thomas Johannes Mayer
Sieglinde: Catherine Naglestad
Brünnhilde: Catherine Foster
Fricka: Doris Soffel
Gerhilde: Marion Ammann
Ortlinde: Martina Prins
Waltraute: Lien Haegeman
Schwertleite: Julia Faylenbogen
Helmwige: Elaine McKrill
Siegrune: Wilke te Brummelstroete
Grimgerde: Helena Rasker
Rossweisse: Cécile van de Sant

orkest: Nederlands Philharmonisch Orkest

orkest: Nederlands Philharmonisch Orkest

koor: Koor van De Nederlandse Opera

De magistrale
Ring van Pierre
Audi keert terug
met een
sublieme cast!

De WagnerVrienden raden aan...

De vzw WagnerVrienden selecteert regelmatig voor zijn leden interessante producties, boeken of activiteiten die we enkel maar van harte kunnen aanraden. Hier vind je ook de activiteiten georganiseerd door onze partnerverenigingen zoals Amarant.

Cursus Amarant: Richard Wagner: zijn werk, zijn denken, zijn tijd

2013 markeert het 200ste geboortjaar van Richard Wagner, wiens status nauwelijks overschat kan worden. Wagner componeerde niet enkel, hij schreef zijn eigen drama's; liet zijn eigen theater bouwen; schraagde zijn denken met theoretische geschriften en ontwikkelde van daaruit een maatschappelijke, filosofische, religieuze en politieke visie.

Deze cursus start bij de jonge Wagner, zijn eerste ervaringen met 'opera' en de invloeden van Weber en Rossini. Al snel komen we uit bij zijn vroegste meesterwerken, *Der Fliegende Holländer* en *Lohengrin*, om uit te komen bij het fiasco met *Tannhäuser* in Parijs. Hier zullen we het hebben over zijn afkeer van 'opera' en zijn minachting voor Rossini en Meyerbeer. Dan komt de revolutie. Wagner, de linkse idealist, staat op de barricades maar wordt verslagen. Hij vlucht naar Zwitserland om na te denken. Wat niet kan op de barricade, moet dan maar in het theater!

We bespreken zijn *Ring des Nibelungen* en de creatie van het 'muziekdrama' zoals beschreven staat in zijn theoretische verhandelingen uit 1850. Hierna hebben we het over zijn muzikale innovaties en zijn ontdekking van Schopenhauer in *Tristan und Isolde*.

We gaan in op de volkse aard en het nationalisme met *Die Meistersinger von Nürnberg*. Vervolgens staat Bayreuth op het programma en keren we terug naar de Ring om te kunnen eindigen met de mystiek van *Parsifal* en de verzuurde vriendschap met Friedrich Nietzsche.

Deze cursus vormt een helder overzicht van Richard Wagners oeuvre, gekaderd binnen zijn denken en zijn tijd.

Docent: David Vergauwen (lid van de WagnerVrienden)

Niet te missen
cursus
georganiseerd
door onze
partner Amarant
en gegeven door
David
Vergauwen, lid
van de
WagnerVrienden.

Praktische info:

>Antwerpen:

deSingel

Desguinlei 25

CODE 9266/2009

10 donderdagavonden van 19:00 tot 21:30 uur – 17/01/2013 – 24/01/2013 –
31/01/2013 – 07/02/2013 – 21/02/2013 – 28/02/2013 – 07/03/2013 –
14/03/2013 – 21/03/2013 – 28/03/2013

>Gent:

De Cirk

Zebrstraat 34

CODE 9266/9027

10 woensdagavonden van 19:30 tot 22:00 uur – 16/01/2013 – 23/01/2013 –
30/01/2013 – 06/02/2013 – 20/02/2013 – 27/02/2013 – 06/03/2013 –
13/03/2013 – 20/03/2013 – 27/03/2013

>Cursusgeld:

WagnerVrienden – zonder concert: € 99

WagnerVrienden – met concert: € 124

>Concert:

Antwerpen, deSingel: deFilharmonie olv. Edo de Waart, zaterdag 18 mei 2013,
20.00 uur

Ralph Van Raat, piano. Messiaen, *Couleurs de la cité céleste*, Harvey, *Bird Concerto with
Pianosong*, Wagner, *Vorspiel Parsifal*, Wagner, *Karfreitagszauber (Parsifal)*

>Inschrijvingen: Het e-mailformulier is te vinden op www.amarant.be.

>Info Amarant: Zebrstraat 30-001 – 9000 Gent – 070/23.30.48 – info@amarant.be

Een familie, acht tragedies (Gerard Koolschijn) | tekst:

Francis Van Rossum

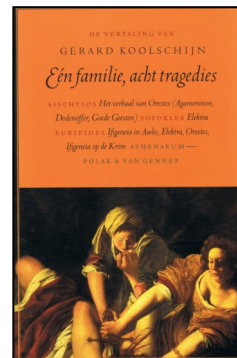
Jaarlijks organiseert onze zustervereniging *Wagnergenootschap Nederland* een studie-
weekend gewijd aan één bepaald Wagner-item. Het weekend van 24 en 25 maart 2012
droeg als titel *Der Ring des Nibelungen*.

Op zondagmorgen hadden we een boeiende (zoals alle andere trouwens) lezing van
Drs. Machiel Keestra (cf. infra) met als titel "Eenheid en verscheurdheid van individu en
gemeenschap in de antieke tragedie en Wagners Ring". Uiteraard werd hierin uitvoerig
gepraat over de *Oresteia* van de Griekse tragedieschrijver Aischylos.

Na de uiteenzetting had ik een leuk gesprekje met Drs. Kestra, en ontdekte in zijn documentatie het nogal dik boek *Eén familie, acht tragedies*. In dit werk staan acht tragedies uit de Griekse oudheid, naar het Nederlands vertaald door Gerard Koolschijn.

Gezien ik al een tijdje nieuwsgierig was naar de *Oresteia*, waar Richard Wagner (voor een deel) de mosterd heeft gehaald, heb ik me dit werk aangeschaft. Mensen ... wat een prachtig werk ! Dit leest echt als een trein ! Zelfs als je even moet halt houden om de "Noten" te raadplegen of om notities te nemen van wie is wat, kind van, vrouw van, en zo meer...Men zou denken : dit zal wel zware lectuur zijn. Helemaal niet ! Bij momenten is het zelfs grappig, spannend, verrassend, ...Echt een aanrader !

De vertaler heeft zich niet beperkt tot alleen de *Oresteia*, maar heeft er nog enkele ander verhalen aan toegevoegd. Alle in verband met de tragedie van Agamemnon en zijn kinderen.

Griekse tragedie	Opera	Griekse tragedie		Opera	
Aischylos	R. Wagner	Euripides	Sofokles	Ch. W. Gluck	R. Strauss
Aan de Oresteia is een voorgeschiedenis (verteld in Ifigeneia in Aulis)	<i>Das Rheingold</i>	<i>Ifigeneia in Aulis</i>		<i>Iphigénie en Aulide</i>	
Agamemnon	<i>Die Walküre</i>				
Dodenoffer	<i>Siegfried</i>	<i>Elektra</i>	<i>Elektra</i>		<i>Elektra</i>
Goede geesten	<i>Götterdämmerung</i>	<i>Orestes</i>			
		<i>Ifigeneia op de Krim</i>		<i>Iphigénie en Tauride</i>	

Omdat de lezing van deze acht tragedies me enkele leuke uren heeft bezorgd en tegelijkertijd mijn kennis over zowel de verschillende personages uit de tragedies als de opera's hiervoor genoemd ernstig heeft bij gewerkt, wou ik dit met u delen.

Schaf het u gerust aan, u zal het zich niet beklagen. Hopelijk beleeft u er evenveel plezier aan als ik.

Tekst van de achterflap :

Aischylos, Sofokles en Euripides, de drie grote Griekse tragedieschrijvers, hebben elk geschreven over de gruwelijke gebeurtenissen in het gezin van koning Agamemnon van Mykene. In totaal zijn er acht toneelstukken aan gewijd: niet minder dan een kwart van alle bewaard gebleven Griekse tragedies.

De drie dichters putten hun stof uit het volgende verhaal. Om de Griekse vloot in staat te stellen tegen Troje uit te varen, offert legerleider Agamemnon zijn dochter Ifigeneia aan de godin Artemis. Wanneer hij als overwinnaar terugkeert wordt hij vermoord door zijn vrouw Klytaimnestra en haar minnaar. Agamemnons dochter Elektra wacht wanhopig op de wraak van haar gevluchte broer Orestes. Eindelijk verschijnt hij en vermoordt met haar hulp de minnaar (in die tijd een legale wraakneming) en hun moeder (een dubieuze

daad) waartoe de orakelgod Apollo hem opdracht heeft gegeven). Na de moord wordt Orestes door de wraakgeesten van zijn moeder achtervolgd. Volgens een variant van de mythe wordt hij door een rechtbank in Athene, nadat hij is aangeklaagd door de wraakgeesten en verdigd door Apollo, van rechtsvervolging ontslagen. Volgens een andere versie staat hij in zijn vaderstad terecht en onttrekt hij zich met geweld en dankzij goddelijk ingrijpen aan zijn bestraffing. Om rust te vinden reist hij ten slotte naar de Krim, waar hij zijn doogewaande zus Ifigeneia aantreft als priesteres van Artemis.

Deze bundel bevat de trilogie Het verhaal van Orestes van Aischylos (bestaande uit Agamemnon, Dodenoffer en Goede geesten) van Sofokles en vier stukken van Euripides: Ifigeneia in Aulis, Elektra, Orestes en Ifigeneia op de Krim.

De vertaling van

Gerard Koolschijn :

Een familie, acht tragedies

Uitgebracht bij

Athenaeum – Polak &

Van Gennep (juni

2004).

Prijs: ca. € 20

Drs. Machiel Keestra studeerde filosofie aan de universiteiten van Amsterdam en Heidelberg. Hij was stafmedewerker van de ISVW en het Studium Generale van de Universiteit van Amsterdam. Nu is hij docent en onderzoeker bij het Instituut voor Interdisciplinaire Studies van de Universiteit van Amsterdam en hoofd van het Interdisciplinaire Honoursonderwijs. Hij publiceerde onder andere over Aristoteles en Hegel, taal- en rechtsfilosofie en tragedie. In zijn onderzoek richt hij zich momenteel op de filosofie van de cognitieve neurowetenschappen.

2012-2013: Wagnervoorstellingen in Europa

Tijdens het seizoen 2012–2013 zijn er in gans Europa heel wat aantrekkelijke Wagner-producties te zien. Hierbij een selectie van enkele voorstellingen die ons interessant lijken.

1813 – 2013

Periode	Opera	Locatie	Regisseur	Dirigent
15 november – 30 november	<i>Das Rheingold</i>	DNO Amsterdam	Pierre Audi	Hartmut Haenchen
20 april – 12 mei	<i>Die Walküre</i>	DNO Amsterdam	Pierre Audi	Hartmut Haenchen
4 juni – 23 juni	<i>Die Meistersinger von Nürnberg</i>	DNO Amsterdam	David Alden	Marc Albrecht
20 april – 2 mei	<i>Das Rheingold</i>	Liceu Barcelona	Robert Carsen	Josep Pons
21 oktober – 1 april	<i>Parsifal</i>	Deutsche Oper Berlin	Philipp Stölzl	Donald Runnicles
5 januari – 18 januari	<i>Rienzi</i>	Deutsche Oper Berlin	Philipp Stölzl	Sebastian Lang Lessing
10 februari – 21 maart	<i>Lohengrin</i>	Deutsche Oper Berlin	Kasper Bech Holten	Donald Runnicles
September 2013	<i>Der Ring des Nibelungen</i>	Deutsche Oper Berlin	Götz Friedrich	Sir Simon Rattle
3 oktober – 18 april	<i>Siegfried</i>	Staatsoper Berlin (UDL)	Guy Cassiers	Daniel Barenboim
4 oktober – 14 april	<i>Die Walküre</i>	Staatsoper Berlin (UDL)	Guy Cassiers	Daniel Barenboim
3 maart – 21 april	<i>Götterdämmerung</i>	Staatsoper Berlin (UDL)	Guy Cassiers	Daniel Barenboim
23 maart – 13 april	<i>Das Rheingold</i>	Staatsoper Berlin (UDL)	Guy Cassiers	Daniel Barenboim
28 april – 22 mei	<i>Der Fliegende Holländer</i>	Staatsoper Berlin (UDL)	Philipp Stölzl	Daniel Harding
28 april – 13 juli	<i>Tristan und Isolde</i>	Theater Bonn	Vera Nemirova	Stefan Blunier
17 maart – 30 juni	<i>Parsifal</i>	Oper Essen	Joachim Schloemer	Stefan Soltesz

Periode	Opera	Locatie	Regisseur	Dirigent
25 januari – 13 februari	<i>Der Ring des Nibelungen</i>	Oper Frankfurt	Vera Nemirova	Sebastian Weigle
29 maart – 1 mei	<i>Lohengrin</i>	Oper Frankfurt	Jens Daniel Herzog	Bertrand de Billy
9 maart – 24 maart	<i>Das Rheingold</i>	Grand Théâtre de Genève	Dieter Dorn	Ingo Metzmacher
7 april – 17 mei	<i>Lohengrin</i>	Staatsoper Hamburg	Peter Konwitschny	Simone Young
29 maart – 14 april	<i>Parsifal</i>	Oper Köln	Uwe Eric Laufenberg	Markus Stenz
28 april – 7 juni	<i>Tannhäuser</i>	Der Kongelige Teater København	Kasper Bech Holten	Roland Böer
6 februari – 24 mei	<i>Die Feen</i>	Opernhaus Leipzig	Renaud Doucet	Ulf Schirmer
23 oktober – 22 november	<i>Siegfried</i>	Teatro alla Scala Milano	Guy Cassiers	Daniel Barenboim
7 december – 27 december	<i>Lohengrin</i>	Teatro alla Scala Milano	Claus Guth	Daniel Barenboim
28 februari – 15 maart	<i>Der Fliegende Holländer</i>	Teatro alla Scala Milano	Andreas Homoki	Hartmut Haenchen
18 mei – 7 juni	<i>Götterdämmerung</i>	Teatro alla Scala Milano	Guy Cassiers	Daniel Barenboim
17 juni – 29 juni	<i>Der Ring des Nibelungen</i>	Teatro alla Scala Milano	Guy Cassiers	Daniel Barenboim
11 november – 18 november	<i>Lohengrin</i>	Nationaltheater München	Richard Jones	Lothar Koenigs
5 januari – 27 januari	<i>Der Ring des Nibelungen</i>	Nationaltheater München	Andreas Kriegenburg	Kent Nagano
19 oktober – 3 maart	<i>Der Ring des Nibelungen</i>	Teatro Massimo Palermo	Graham Vick	Pietari Inkinen
23 maart – 1 april	<i>Parsifal</i>	Salzburg (Osterfestspiele)	Michael Schulz	Christian Thielemann
1 april – 12 mei	<i>Parsifal</i>	Opernhaus Stuttgart	Calixto Bieito	Sylvain Cambreling
13 juni – 30 juni	<i>Tristan und Isolde</i>	Wiener Staatsoper	David Mc Vicar	Franz Welser-Möst
9 december – 5 juli	<i>Der Fliegende Holländer</i>	Opernhaus Zürich	Andreas Homoki	Alain Altinoglu

2012-2013: Wagnervoorstellingen in België

4 november	<i>Siegfried Idyll</i>	BOZAR Brussel	Scottish Chamber Orchestra	Robin Ticciati
26 maart – 28 april	<i>Parsifal</i>	Vlaamse Opera Antwerpen & Gent	Tatjana Gürbaca	Eliahu Inbal / Daniel Inbal
2 maart	<i>Parsifal</i>	Kinepolis (LIVE uit de Metropolitan Opera NY)	François Girard	Daniele Gatti
5 maart	<i>Siegmonds Liebes- gesang – Feuer- z a u b e r (Die Walküre)</i>	BOZAR Brussel	Severin von Eckardstein (piano)	
15 mei – 25 mei	<i>Tragedy of a Friendship</i>	Vlaamse Opera Antwerpen & Gent	Jan Fabre	Moritz Eggert
18 mei	<i>Parsifal, an orquestal quest</i>	De Singel Antwerpen	De Filharmonie	Edo de Waart

Parsifal in de Vlaamse Opera:

>Antwerpen:

- di 26 mrt 2013 – 18:00
- vr 29 mrt 2013 – 18:00
- zo 31 mrt 2013 – 15:00
- wo 03 apr 2013 – 18:00
- vr 05 apr 2013 – 18:00

>Gent:

- za 20 apr 2013 – 18:00
- di 23 apr 2013 – 18:00
- vr 26 apr 2013 – 18:00
- zo 28 apr 2013 – 15:00

>Cast:

Muzikale leiding: Eliahu Inbal/Daniel Inbal

Regie: Tatjana Gürbaca

Decor: Henrik Ahr

Kostuums: Barbara Drosihn

Belichting: Reinhard Traub

Dramaturgie: Bettina Auer

Koorleiding: Yannis Pouspourikas

Koor en Kinderkoor van de Vlaamse Opera

Symfonisch Orkest van de Vlaamse Opera

Parsifal: Zoran Todorovich

Kundry: Susan Maclean

Gurnemanz: Georg Zeppenfeld

Amfortas: Werner Van Mechelen

Klingsor: Robert Bork

Titurel: Jaco Huijpen

Blumenmädchen: Mirella Hagen, Tineke Van Ingelgem, Marija Jokovic, An De Ridder, Anneke Luyten, Joëlle Charlier

Zweiter Gralritter: Gevorg Grigoryan

Esquire: Michael J. Scott

De WagnerVrienden waren er ook...

In deze rubriek willen we onze leden een overzicht bieden van enkele persoonlijke impressies van een bijgewoonde voorstelling. Wens je zelf ook je mening hier te laten publiceren, dan mag je ons steeds jouw tekst toesturen per e-mail.

Der Fliegende Holländer in Bayreuth | tekst: Stefan Burke

Zoals elke zomer, was er ook dit jaar een mediarel in Bayreuth. Slachtoffer dit keer was de Russische bariton Evgeny Nikitin, een poulain van Valery Gergiev, naar aanleiding van een ZDF-reportage. In deze reportage werden beelden getoond van de zanger in zijn jonge jaren, toen hij een grote nazi-tattoo had op zijn borst. Toen nog enkele gelijkaardige tattoos bij hem ontdekt werden, was zijn verdere deelname aan de productie onmogelijk voor de festivalleiding. Dit is het zoveelste bewijs dat het festival blijft worstelen met zijn verleden. De schade voor het festival, de productie, de zanger in kwestie en de Wagnerliefhebbers algemeen was enorm. Enkel de media varen wel bij een dergelijke hetze. Uiteindelijk werd Nikitin dan vervangen door Samuel Youn, die de titelrol recentelijk ook in Keulen zong.

De regisseur van dienst, de Duitser Jan Philipp Gloger, heeft nog niet zo veel ervaring met opera, maar is er toch in geslaagd een aanvaardbare productie neer te zetten. Gloger kiest voor een socio-economische benadering van het stuk, hierbij geïnspireerd door het linkse denken van Wagner tijdens de compositie. De setting voor de opera is de wereld van het geld en het bezit, waarin zakenmannen als Daland en de Holländer nooit genoeg

hebben: de financiële teller blijft steeds lopen. Ook de nevenpersonages zijn voortdurend op zoek naar gewin. Voor Gloger is de oceaan in het stuk een metafoor voor de volatiele en onbeheersbare financiële wereld die ons omringt. Deze economische wetten verhinderen echter de échte liefde. Liefde wordt pas mogelijk als je afstand neemt van die wetten. Volgens Udo Bernbach was het voor Wagner niet mogelijk dat er liefde is in een wereld geregeerd door kapitalisme. Wagner droomde veeleer van een liefde die alles overwint, maar deze zal altijd utopisch blijven.

Na een economische storm ontmoeten de Holländer en Daland elkaar. De Holländer is verminkt door zelfdestructie en is op zoek naar twee zaken: de échte liefde en de dood. Hij sluit een dubbele deal met Daland: tegelijk verkoopt hij hem zijn ventilatorenfabriek en dochter Senta in ruil voor een gigantische som geld. De Holländer is voor Senta de man van wie zij al jaren droomt om uit haar gesloten en kinderlijke leven te ontsnappen. De Holländer van zijn kant ziet een mogelijkheid om afstand te nemen van het kapitalisme en om zo de échte liefde mogelijk te maken. Wanneer duidelijk wordt voor de titelheld dat zij eerder aan iemand anders

© Bayreuther Festspiele

haar liefde beloofd had, verliest hij zijn vertrouwen en keert terug naar zijn noodlot, het economische leven. Uiteindelijk wordt hij toch dodelijk getroffen door Senta's zelfopoffering. Zo ontsnappen de twee aan de waanzinnige economische draaimolen die na hun dood gewoon verder draait en de utopische liefde wordt heel even mogelijk...

Dit basisconcept is interessant in de huidige economische context, maar Gloger had ideeën verder kunnen uitwerken en zeker de personenregie was niet altijd overtuigend, wat vreemd is voor een raschte theaterregisseur. Scenisch zijn er enkele mooie beelden, bijvoorbeeld de schaduw van de stedelijke metropool en het Vrijheidsbeeld, maar de kartonnen

dozen vervelen op den duur wat.

Muzikaal was er heel wat te beleven. Vooreerst viel het opnieuw op hoe goed het Festspiel-koor is. Deze kwaliteit, noodzakelijk voor een goede Hollander, vind je elders niet zo makkelijk. Ook het orkest liet onder leiding van Christian Thielemann een helder klankbeeld horen. De solisten vormden een zeer homogeen ensemble. Adrianne Pieczonka was een ideale Senta en ook Franz-Josef Selig overtuigde als Daland. Samuel Youn beschikt zeker over de capaciteiten om de titelrol te zingen, maar hij mist nog wat maturiteit om echt te overtuigen. De volgende jaren kan hij zeker nog groeien in deze veeleisende rol, tenzij de zussen een tweede kans geven aan Nikitin.

© Bayreuther Festspiele

Parsifal in Bayreuth | tekst: Bernard Huyvaert

2012 was het laatste jaar van de *Parsifal* van Stefan Herheim. Het grote publiek kon intussen met de productie kennismaken via een uitzending op tv. Het gaat om een creatieve productie met meerdere verhaallijnen. Naast de middeleeuwse stof heeft Herheim de geschiedenis van Wagner en zijn familie, maar ook de moderne Duitse geschiedenis verwerkt. Hij doet dat echter op zo'n intelligente manier dat het op geen enkel moment stoort.

Een groot gedeelte van de opera speelt zich af in Villa Wahnfried. In de ouverture bevinden we ons binnen in de villa en zijn we getuige van de geboorte van een kind. Ook Herzeleyde wordt dus ten tonele gevoerd. Maar er ook een ander kind is ge-

tuige van de geboorte. Wie is er de echte Parsifal? De lange monoloog van Gurnemanz wordt verlevendigd door het verhaal van de verleiding van Amfortas door Kundry en dus door Klingsor visueel voor te stellen. Op het einde van de eerste act bevinden we ons in een sacrale ruimte die verwijst naar het decor van de eerste *Parsifal* uit 1882. Zoals bekend beweerde Wagner dat hij voor de scène met de graalridders zijn inspiratie had opgedaan in de Dom van Siena. Er zijn ook video-beelden van de Eerste Wereldoorlog.

De bloemenmeisjes uit het tweede bedrijf zijn verpleegsters die de gewonde soldaten opvangen. Maar wat mij vooral blijft bij in deze act is de schitterende personenre-

© Bayreuther Festspiele

© Bayreuther Festspiele

gie in het spel van aantrekking en afstoting in de dialoog tussen Parsifal en Kundry. Op het einde van het bedrijf barst de Tweede Wereldoorlog los. Dit wordt door Herheim op een subtiel manier geëvoceerd door een groep mensen (joden?) voor te stellen die gearresteerd worden en gedeporteerd door de Nazi's.

Het derde bedrijf begint in een woestijn, in een verwoeste wereld. De redding, de verlossing schijnt ver af te liggen. Dat beseffen ook Gurnemanz en Kundry. Maar Parsifal komt niet alleen met de heilige speer, hij doet ook een bron oprijzen in deze grauwe wereld. Kundry wast met haar haar de voeten van Parsifal, net zoals Maria Magdalena dat deed bij Jezus. Parsifal doopt Kundry en wordt door Gurnemanz tot koning gekroond. Ze trekken naar de burcht. Het doek gaat neer en plots zitten we in de Bundestag, waar druk gedebatteerd wordt tussen meerderheid en oppositie. Maar wanneer Amfortas

verschijnt, met een soort doornenkroon, krijgt hij verwijten naar het hoofd geslingerd van alle parlementariërs. Maar daar verschijnt Parsifal. Zijn wit kleed steekt scherp af tegen de maatpakken van de Bundestagleden. Hij brengt de verhoopte Erlösung. Een werelddol wordt neergelaten en de opera eindigt met de vereniging van drie mensen, Kundry, Gurnemanz en een kind. Een nieuwe toekomst wenkt. Een beeld om nooit te vergeten.

2012 was in Bayreuth het jaar van de Koreanen. Youn was een heel sterke Gurnemanz. Susan MacLean, die ook Ortrud zong, imponeerde misschien net wat meer dan Burkhard Fritz. Puike prestatie ook door Willem Van der Heyden als een van de knapen.

Het is nu uitkijken naar de nieuwe *Parsifal* van 2016 met niemand minder dan Klaus Florian Vogt!

Bloemen in Bayreuth

Als eerbetoon aan Richard Wagner, gaat de VZW elke zomer bloemen leggen op zijn graf bij de Villa Wahnfried (die momenteel trouwens verbouwd wordt) en op het familiegraf op het stadskerkhof. Deze zomer deed een delegatie van de vereniging dit voor de eerste keer.

Tannhäuser in Bayreuth | tekst: Bruno Vanneste

De Generale Repetities in Bayreuth zijn nagenoeg gewone voorstellingen, waarin (meestal) voluit wordt gezongen en geacteerd. Het enige (volgens mij grote) nadeel: er is geen 'curtain call' na afloop van de voorstellingen en laat het nu net dat zijn wat een voorstelling in Bayreuth toch iets heel boeiends maakt.

Men kan voor deze 'Proben' nergens tickets bekomen. Voorgaande jaren kon men via de zwarte markt wel kaarten kopen, met prijzen dikwijls tot boven de 500 euro (!!) per voorstelling... En dat voor een 'uitnodiging' want dergelijke tickets worden enkel via uitnodiging verdeeld (via zangers, orkestleden, koor, medewerkers, 'Freunde'-verenigingen, TAFF,...) Vanaf dit seizoen echter is men gelukkig genoodzaakt - de Duitse Wetgever verplicht de Festspiele daartoe - om

hieraan paal en perk te stellen door elk ticket (lees: elke uitnodiging) op naam af te leveren en aan de inkom identiteitscontrole te doen, wat ook strikt gebeurt, zelfs na elke pauze. Klopt de naam niet met de ID, dan kom je er niet in!

Voor de *Tannhäuser* die vorig jaar (2011) in première ging - en dus aan zijn tweede seizoen toe is - wou Regisseur Sebastian Baumgarten een verlengstuk van het publiek op het podium, en had daarvoor een 40-tal publieksplaatsen voorzien 'on stage', die door vrijwilligers zouden worden ingenomen. Ik had dit jaar het geluk uitgenodigd te zijn voor één van die plaatsen en was dan ook heel benieuwd om de voorstelling eens vanuit een andere hoek te bekijken. Ik had de productie vorig seizoen immers vanuit de zaal gezien.

© Bayreuther Festspiele

© Bayreuther Festspiele

We kregen op voorhand een ‘contract’ waarin strikte doch logische regels stonden (geen camera’s, normale doch geen te opzichtige kledij, gesloten schoeisel, geen GSM’s, geen rugzakken of handtassen, ...).

Om 15h – een uur voor aanvang – worden we verwacht in ProbeBühne 2 (waar de *Holländer*-dozen nog opgesteld stonden doordat Samuel Youn de dag ervoor nog inderhaast moest repeteren, hij zou zoals genoegzaam bekend ten lesten ure inspringen voor Nikitin). We krijgen een uitgebreide toelichting rond wat van ons wordt verwacht. Een filmploeg van de ‘BF Medien – Podcast’ zal ons de ganse tijd volgen en een reportage maken. (U kan het filmpje via deze link bekijken: <http://www.bfmedien.de/podcast.html> en dan scrollen naar ‘TAFF und Tannhäuser’ dd. 7/8/2012).

Om 15h30 worden we onder strikte begeleiding in 2 groepen (Ost en West) via een achter-/zij-ingang binnengebracht in het Festspielhaus. In de catacomben komen we zangers, koorleden, figuranten tegen die zich opgewonden klaarstomen voor het spektakel.

Om 15h40 nemen we plaats op de klaargezette stoelen, het doek is reeds geo-

pend, nog geen publiek in de zaal. Vanaf dan mogen we ons niet meer verplaatsen. De ‘Statisterie’ is reeds volop bezig allerlei kruiwagens op en af te rijden, zakken bieten te hijsen en cisternes te vullen. Ik zit in groep Ost, wat betekent dat we vlakbij de Toneelmeester zitten.

Om 16h begint de voorstelling, en onmiddellijk zitten we middenin het gebeuren. We horen de Toneelmeester duidelijk ‘fertig – Los!’ de intercom insturen waarop de oer-Venusberg uit de bodem verrijst en koorleden en ‘Statisten’ ons van alle kanten omringen. Indrukwekkend.

Het eerste wat me opvalt, is de orkestbak: voor het eerst kan ik live deze magische plek bekijken en zien hoe Thielemann zijn onzichtbare orkest begeestert. Helemaal vooraan het podium staat ook de befaamde ‘fluisterbak’, waarin één persoon elke (!!) solist begeleidt door zijn/haar rol mee te lippen en mee te dirigeren! Wat een karwei!!

Vanop onze plaatsen zien we tevens de 4 backstage-koördinerenden die vanop verschillende hoogtes het koor meedirigeren met fluorescerende dirigerestokjes – voor het publiek onzichtbaar.

We horen ook de vele instructies van de Toneelmeester achter/naast ons, en de

onmiddellijke reactie daarop vóór ons op het toneel. We zitten er echt middenin. We werden op voorhand gewaarschuwd dat er af en toe wel eens een verblinden- de verlichting kan zijn, en heel nu en dan merken we dat inderdaad.

Ik kom werkelijk ogen tekort. Er gebeurt al zoveel in deze productie, maar dan ook nog eens alles wat achter de coulissen gebeurt gadeslaan is een hels karwei, neem dat van me aan.

Na afloop van het eerste bedrijf worden we alweer onder strikte begeleiding naar buiten geleid. Er staan zelfs security- mensen op het podium om te voorkomen dat we een andere weg zouden nemen en in de coulissen verdwijnen...

We moeten 20 minuten voor aanvang te- rug in ProbeBühne 2 verzamelen om ons terug onder begeleiding on stage te laten brengen. Dat lukt na het eerste bedrijf prima...

Tijdens de tweede pauze echter maak ik een praatje met Martin Snell, de sympa- thieke Nieuw-Zeelander (Reinmar von Zweter in deze productie) die tijdens de pauze even van de buitenlucht wil proe-

ven en ik verlies de tijd uit het oog... Plots zie ik dat ik te laat ben en sprint naar de ingang van de ProbeBühne 2, waar ik vaststel dat iedereen intussen weg is... In het contract stond: niet op tijd is niet meer binnen... Een nieuwe sprint naar de zij-ingang, ik zie van ver dat ze al binnen zijn en wring me door het laatste gaatje terwijl de poort langzaam sluit. Maar ik heb mijn rugzak nog bij me! Wat nu in deze superbeveiligde vesting? Gewoon doorstappen voorbij de security en doen alsof mijn neus bloedt ... en aan een vriendelijke podium-technieker gevraagd om even op mijn tas te letten... Oef, dat was even zweten door toedoen van von Zweter!

Nadat het doek is gevallen worden we onmiddellijk aangemaand om het podium te verlaten, doch ik blijf even treuzelen doordat ik mijn rugzak nog terug moet vragen die ergens achter het toneel staat. Hierdoor kom ik Camilla (Elisabeth) nog even tegen, die naar vooraan is gekomen om de 'curtain call' te repeteren... we praten nog even, maar dan wordt ik on- verbiddelijk weggestuurd van het podi- um...

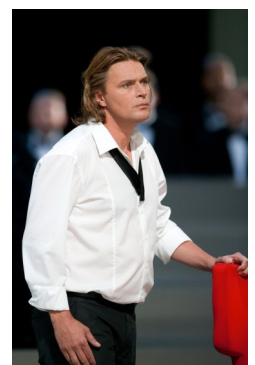

© Bayreuther Festspiele

Lohengrin in Bayreuth | tekst: Francis Van Rossum

Steeds opnieuw is een operavoorstelling in het Festspielhaus te Bayreuth een hoogdag, een feest. Dit jaar konden we naar *Lohengrin*. De vele commentaren op de ensceneringen, hoofdzakelijk niet po- sitieve, die al werden geschreven maakten mij enkel maar nieuwsgierig. Te meer omdat het me lijkt alsof de professionele critici, aangevuld met een groot aantal zogenaamde Wagnerianen, de laatste ja-

ren blijkbaar niets goeds meer kunnen vertellen over wat er gebeurt op de Grüne Hügel. Het is blijkbaar trendy geworden om de première en verschillende andere voorstellingen uit te jouwen, in plaats van de moeite te nemen om de zaak in de dagen na de voorstelling te overpeinzen en te analyseren. Als men deze moeite doet, en zich documenteert over de idee- ën die de regisseur wil uitbeelden, komt

© Bayreuther Festspiele

men dikwijls tot toch wel verrassende ontdekkingen. Zo ben ik zelf een echte fan geworden van Katharina Wagner en haar regie van *Die Meistersinger von Nürnberg*. Dezelfde bemerking trouwens over de lopende producties *Tristan und Isolde* en *Parsifal*. Zelfs de lopende *Tannhäuser* heeft iets, alhoewel ik het nog niet voor de volle 100% zie zitten.

Uiteraard is dus ook de huidige *Lohengrin* niet ontsnapt aan kritiek en wordt soms zelfs afgeschreven als de “rattenopera”. Nochtans overdrijft men schromelijk. Het eerste beeld is een cleane, spierwitte omgeving, door de regisseur omschreven als het laboratorium waarin de rattenmaatschappij wordt beheerd en waaruit Lohengrin door veredeling al is kunnen ontsnappen. Hij wil er tijdens het vorspiel opnieuw in om andere ratten te helpen om eveneens te veredelen en te kunnen ontkomen aan deze maatschappij. Is dit niet de opdracht van Lohengrin: onderdrukten te helpen?

Tijdens het eerste toneel, de aankomst van koning Heinrich, zijn de legers uitgebeeld door inderdaad de ratten. Maar met een beetje fantasie zouden dit evengoed soldaten kunnen zijn in hun harnas. Vrij snel trouwens hangen de ratten/soldaten hun vel/uitrusting aan de kapstok, waardoor ze de mensengedaante aannemen. Gans het eerste bedrijf blijven ze mensen.

Het toneelbeeld van het eerste toneel van het tweede bedrijf is een omgeslagen postkoets, het dode paard ligt er bij en de ratten (overvallers?) roven het goud uit de rondslingerende kisten. Logisch toch? Tenslotte is Friedrich verslagen en is hij, samen met Ortrud, moeten “gaan lopen”. Voor het tweede toneel wordt de kamer van Elsa van achter de coulissen naar het

voorplan gereden. Eenvoudig maar efficiënt en het witte decor dat in het begin klinisch aandoet komt nu zeer goed tot zijn recht. Het laatste toneel van dit bedrijf munt uit door een prachtige stoet van kleurrijk geklede dames en hun begeleiders (de ratten zijn helemaal verdwenen en zelfs al vergeten) werkelijk een echte kleurrijke bruidsstoet!

Tijdens de bruiloftsmars aan het begin van het derde bedrijf wordt het publiek in de Münster terug uitgebeeld door ratten. De aankomst van Lohengrin en Elsa wordt begeleid door roze ratjes als bruidskinderen, schattig toch? De kamer van Elsa wordt weer naar voor gereden voor het tweede toneel. Tijdens het laatste toneel dragen de ratten mensenkleren, en leggen hun hoofd (harnas van de soldaten) af bij de aankomst van de koning. Zij zijn dus dicht bij de veredeling, maar weten nog niet dat Lohengrin hen slecht nieuws brengt: hij zal hen niet aanvoeren in de komende strijd (hij kan hen niet veredelen) en keert terug naar Monsalvat.

En zo komen we aan het eindbeeld van de opera: iedereen stort ten gronde, alle bedoelingen van Lohengrin zijn voor niets geweest, alles is te herbeginnen. Daarom wordt de terugkeer van Hertog Gottfried uitgebeeld door een uit zijn ei komende baby die zijn navelstreng doorknipt en aan de weer ratten-geworden mensen voedert. Alles is te herbeginnen.

Met deze, uiteraard korte, beschrijving van enkele beelden uit de enscenering van Hans Neuenfels wil ik enkel maar getuigen dat het geheel weldegelijk coherent is. De doorlezing van de partituur en de daarin vermelde regienota's door Richard Wagner neergeschreven, worden wonderwel nageleefd. Alles is dus eigen-

© Bayreuther Festspiele

lijk zoals de Meister het zich tijdens zijn compositieproces had voorgesteld.

Intussen bega ik dezelfde zonde als de meeste critici : ik bespreek maar één onderdeel van een veel groter geheel. Tenslotte is opera toneelbeeld + zang + muziek.

De muziekuitlevering kan ik omschrijven als subliem. Het orkest is uiteraard geroutineerd, maar met Andris Nelsons als leider wordt deze uitvoering toch wel echt Wagneriaans. In enkele jaren tijd is deze man uitgegroeid tot een heel groot Wagnerdirigent. Het koor is zoals steeds uitmuntend. Het is enkele jaren geleden niet voor niets uitgeroepen tot het beste koor van de wereld. De al jaren meedraaiende koordirigent Eberhard Friedrich heeft hier natuurlijk een belangrijk aandeel in.

De solisten dan : Klaus Florian Vogt als Lohengrin : wat kan ik van deze man nog vertellen. Enkel maar superlatieven. Eenvoudig houden dus : outstanding. Annette Dasch als Elsa : had de eerste jaren de commentaar wat "licht" te zijn. Nu ik haar "live" heb kunnen meemaken, moet ik dit tegenspreken. Ze zet een mooie muzikale vertolking neer, aangevuld met een zeer goede theaterprestatie. Susan Maclean als Ortrud : na een dame als Petra Lang vorig jaar (en op DVD) zou dit zwak kunnen over komen, maar neen hoor. Net zoals ze Kundry in Bayreuth vertolkt, is zij ook als Ortrud muzikaal en als actrice uiterst sterk. Ik zie uit naar haar komst naar de Vlaamse Opera (als Ortrud) dit seizoen. Thomas Mayer als Friedrich von Telramund : ik kon hem al waarderen als Wotan in Parijs, als Amfortas in de Munt en

als Barak (*Die Frau ohne Schatten*, R. Strauss) in de Vlaamse Opera. Werkelijk een uitstekende bariton. Zelfs in de zware partijen slaagt hij er in om te blijven "zingen". In december komt hij naar de Munt voor *Die Fledermaus* en in Amsterdam zal hij Wotan en Hans Sachs zingen. Wilhelm Schwinghammer als König Heinrich : een degelijke bas. Ik mis hier echter de vorige uitvoerder (op DVD) Georg Zeppenfeld. Deze laatste kon ik ook meemaken als een prachtige Gurnemanz in Lyon, een rol die hij dit seizoen ook in de Vlaamse Opera zal vertolken. Samuel Youn als Heerrufer : van zeer hoog niveau. Kreeg dit jaar de kans om de Holländer te vertolken in de nieuwe productie in Bayreuth. Ik ben quasi zeker dat hij dit waar zal maken . Last but not least : Die Edler vertolkt door Christian Tschlebiew, Rainer Zaun, Stefan Heibach en onze landgenoot Willem Van Der Heyden : net als Die Knappe in *Parsifal* (jawel ook in Bayreuth !) zet hij deze kleine rol uitstekend neer. Noteer dat men in een rol als deze vanwege het kort-zijn absoluut niet mag "uitschuiven" want er komt geen kans meer om te herstellen. Willem doet dit op een absoluut prachtige manier. U leest in dit magazine nog wel een en ander over hem; en je kan hem persoonlijk leren kennen tijdens onze bijeenkomst + concert op 22 september. Komen dus !

Zoals ik in het begin van dit artikel schreef : één gróót feest ! De negativisten hebben over de ganse lijn ongelijk.

Moest u het nog niet gedaan hebben : schrijf u in bij het Kartenbüro van Bayreuth. U geraakt er zeker in.

© Bayreuther Festspiele

WagnerVrienden VZW

Elisabethlaan 278
8400 OOSTENDE

info@wagnervrienden.be

www.wagnervrienden.be

[www.facebook.com/
wagnervrienden](https://www.facebook.com/wagnervrienden)

Ondernemingsnummer:
0846.548.989

Rekeningnummer:
BE28 3631 0687 2620
BIC : BBRUBEBB

Colofon

Hebben meegewerkt aan deze editie:

- Stefan Burke
- Bernard Huyvaert
- Bruno Vanneste
- Francis Van Rossum

Raad van Bestuur Wagnervrienden vzw:

- Voorzitter: Bernard Huyvaert
- Ondervoorzitter: Bruno Vanneste
- Penningmeester: Francis Van Rossum
- Secretaris: Stefan Burke
- Bestuurslid: Jan Verlinden

Erelid: Maestro Paolo Carignani

Lidmaatschap:

- Individueel lidmaatschap: € 40
- Duo-lidmaatschap: € 50
- Jongeren (<31) : € 20

Partners van Wagnervrienden vzw: Amarant vzw, Richard Wagner Verband Wien, De Vrienden van de Vlaamse Opera vzw .

Heb je opmerkingen over of suggesties voor ons magazine? Stuur dan gerust een e-mail naar info@wagnervrienden.be .